

Aleksandra Pethe

Specyfika funkcjonowania i ewolucja biuletynów Okręgowych Izb Lekarskich w Polsce „Pro Medico” Śląskiej Izby Lekarskiej jako przykład profesjonalizacji periodyku branżowego

---

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 1 (28), 79-90

2018

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Aleksandra Pethe

Katedra Dziennikarstwa Ekonomicznego i Nowych Mediów
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
e-mail: aleksandra.pethe@ue.katowice.pl

Specyfika funkcjonowania i ewolucja biuletynów Okręgowych Izb Lekarskich w Polsce „Pro Medico” Śląskiej Izby Lekarskiej jako przykład profesjonalizacji peryodyku branżowego

Abstrakt: W artykule poruszono problematykę związaną z rolą i specyfiką czasopism branżowych skierowanych do środowiska medycznego. Periodyki, o których mowa, stanowią organ prasowy reaktywowanego po 1989 r. samorządu lekarskiego w Polsce, a zatem przynależą także do przestrzeni tzw. mediów lokalnych i regionalnych. Szczegółnej analizie poddano historię, strukturę, misję oraz rozwój pisma „Pro Medico”, wydawanego przez Śląską Izbę Lekarską w Katowicach. Jego ewolucja (od 1989 r.) jest znakomitym przykładem profesjonalizacji regionalnej prasy branżowej, a także skutecznej współpracy ze środowiskiem medialnym.

Słowa kluczowe: Komunikowanie o zdrowiu. Media medyczne. Media regionalne. Periodyki branżowe

Wprowadzenie

Tytułowa problematyka wiąże się bezpośrednio z dwiema zasadniczymi kwestiami: ze swoistością funkcjonowania redakcji prasowej (struktura) oraz z jej odrębnością wynikającą z charakteru i treści samego przekazu medialnego i jego adresatów, czyli – w omawianym przypadku – środowiska lekarskiego. Mamy zatem do czynienia z mediami branżowymi, redagowanymi i wydawanymi przez środowisko lekarskie dla środowiska lekarskiego. Specyficzna jest tu także

forma własności i forma prawna tego typu wydawnictw. Czasopisma, o których mowa, stanowią bowiem organ prasowy reaktywowanego po 1989 r. samorządu lekarskiego; warto dodać, że pierwszym organem prasowym izb lekarskich było czasopismo „Służba Zdrowia” (Kordel, 2012, s. 55)¹. Od 1990 r. ogólnopolskim pismem samorządu lekarskiego jest szeroko dostępny w środowisku medycznym miesięcznik społeczno-środowiskowy „Gazeta Lekarska”.

Już podczas pierwszej kadencji Naczelna Rada Lekarska (dalej: NIL) powołała swojego rzecznika prasowego, a także Ośrodek Informacji i Analiz Naczelnej Izby Lekarskiej; podczas kolejnych kadencji rozwijano współpracę z lokalnymi i ogólnopolskimi mediami. Rezultatem głębokiej świadomości konieczności prowadzenia skutecznej działalności informacyjnej było zainteresowanie możliwościami, jakie dają nowe media, dlatego w 1996 r. uruchomiono stronę internetową Naczelnej Izby Lekarskiej (<http://www.nil.org.pl>) i w związku z tym zaczęto tworzyć specjalistyczne zespoły redakcyjne (Kordel, 2012, s. 212). Dziś w większości przypadków zarówno bieżące, jak i archiwalne numery biuletynów Okręgowych Izb Lekarskich (dalej: OIL) dostępne są online. Od tego momentu współpraca środowiska medycznego i dziennikarskiego konsekwentnie zacieśnia się. W dużym uproszczeniu można wskazać dwie przyczyny takiego stanu rzeczy. Po pierwsze, istnieje potrzeba kształtowania wizerunku środowiska w mediach, a co za tym idzie, konieczność wpływania na opinię publiczną, po drugie, rosną wyzwania związane z postępem technologicznym i nowymi formami komunikowania, co łączy się z koniecznością kształcenia kompetentnej, profesjonalnej kadry. Stąd środowisko medyczne coraz częściej podejmuje dialog z ekspertami i badaczami procesów komunikowania społecznego, a także nauki o mediach². Dyskusji poddawane są zagadnienia bezpośrednio dotyczące zarówno sposobów efektywnego

---

¹ O roli i znaczeniu periodyku pisze Piotr Kordel: „Na jego łamach Komitet Organizacyjny Izb Lekarskich apelował do lekarzy o wsparcie finansowe, o zaangażowanie się w proces reaktywacji izb czy o udzielenie gościny delegatom na I Krajowy Zjazd Lekarzy przez warszawskich lekarzy. W tygodniku publikowano również informacje na temat prac okręgowych komitetów organizacyjnych, przedstawiano idee samorządu zawodowego, jego historię i prowadzono dyskusję na kontrowersyjne kwestie związane z procesem odradzania się izb lekarskich” (Kordel, 2012, s. 55). Obecnie tytuł ukazuje się nakładem Sanitas sp. z oo.

² Dyskusję na temat konieczności kształcenia dziennikarzy medycznych podjęto w 2014 r. Por. Pobrane z: <http://www.mp.pl/kurier/95420,uczelnie-beda-kształcic-dzien-nikarzy-medycznych> (22.05, 2017); pobrane z: http://www.komunikowanie-o-zdrowiu.pl/files/KOZ_informator_v9.pdf (22.05.2017).

komunikowania o zdrowiu i służbie zdrowia, jak i potrzeby kształcenia dziennikarzy kompetentnych w tym zakresie.

Rola i znaczenie biuletynów Okręgowych Izb Lekarskich jako periodyków branżowych

Biuletyny poszczególnych Okręgowych Izb Lekarskich są powoływane na podstawie *Ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, 2015, 26, poz. 651)*. Ustawa, o której mowa, określa zadania, zasady działania i organizację izb lekarskich oraz prawa i obowiązki członków izb lekarskich, tworzących samorząd zawodowy lekarzy i stomatologów. Przypomnijmy, że podstawowym zadaniem Okręgowych Izb Lekarskich jest sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem zawodu. Jednostki organizacyjne posiadają osobowość prawną. Warto w myśl art. 5 wspomnianej ustawy wymienić te zadania samorządu lekarskiego, które są realizowane także poprzez komunikację wewnętrzną, prowadzoną ze swoimi członkami, i zewnętrzną samorządu lekarskiego (z otoczeniem naukowym, innymi organizacjami i profesjami medycznymi oraz mediami), ze szczególnym wykorzystaniem komunikacji medialnej (prasowej). Wymieńmy najważniejsze:

- ustanawianie zasad etyki lekarskiej oraz dbanie o ich przestrzeganie;
- sprawowanie pieczy nad należytym i sumiennym wykonywaniem zawodu lekarza;
- prowadzenie lub udział w organizowaniu doskonalenia zawodowego lekarzy;
- integrowanie środowiska lekarskiego;
- działania na rzecz ochrony zawodu lekarza, w tym występowanie w obronie godności zawodu lekarza oraz interesów indywidualnych i zbiorowych członków samorządu lekarzy;
- zajmowanie stanowiska w sprawach stanu zdrowotności społeczeństwa, polityki zdrowotnej państwa oraz organizacji ochrony zdrowia;
- opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących ochrony zdrowia i wykonywania zawodu lekarza bądź występowanie o ich wydanie;
- prowadzenie badań dotyczących ochrony zdrowia i wykonywania zawodu lekarza;
- udzielanie zainteresowanym lekarzom informacji dotyczących ogólnych zasad wykonywania zawodu, zasad etyki lekarskiej, a także o przepisach dotyczących ochrony zdrowia;

– prowadzenie instytucji samopomocowych i innych form pomocy materialnej dla lekarzy i ich rodzin.

Z kolei zgodnie z art. 9 członkowie izb lekarskich mają prawo być informowani o działalności izb lekarskich. W związku z tym jednym z najbardziej znaczących elementów jest informowanie i integrowanie środowiska medycznego. Do tego celu wykorzystuje się strony internetowe Naczelnej Izby Lekarskiej oraz izb okręgowych, a także biuletyny lokalne, gdzie publikuje się m.in. aktualne dokumenty NIL, oświadczenia Prezesa, opinie prawne.

Biuletyny informacyjne OIL powoływane są na mocy wcześniej wymienionej ustawy poprzez uchwały prezydium³. Proceduje się ustanowienie wydawcy, tytułu i określa charakter periodyku, ustala adres i siedzibę wydawcy: powołuje się redaktora naczelnego i kolegium redakcyjne. Oczywiście tytuł zostaje wpisany do rejestru dzienników i czasopism.

Profesjonalizacja działalności redakcji biuletynów OIL

Pisma Okręgowych Izb Lekarskich przygotowywane są przez specjalnie do tego powołane i zorganizowane redakcje. Pod tym względem wpisują się w takie ramy obszarów zarządzania zasobami ludzkimi, które są typowe dla innych redakcji prasowych. To przede wszystkim funkcja personalna, czyli efektywne pozyskiwanie i wykorzystanie zasobów ludzkich oraz tworzenie i rozwijanie nowoczesnych systemów kadrowych (Kaczmarczyk, Szastak-Zięba, 2009, s. 111). Jednak aby lepiej zobrazować specyfikę działalności redakcji biuletynów medycznych, trzeba odwołać się do ważnego artykułu o znamienym tytule *Jak doktor z doktorem, czyli media lekarzy* pióra Lucyny Krysiak (2015), który ukazał się na łamach „Gazety Lekarskiej”. Autorka jest dziennikarką zatrudnioną w tym periodyku. Tekst ma charakter publicystyczny, jest adresowany do lekarzy. Zarysowano w nim najważniejsze informacje na temat roli biuletynów, jaką jest pełnienie funkcji informacyjnej i integrującej środowisko, inicjującej i podtrzymującej dialog pomiędzy samorządem lekarskim i lekarzami zrzeszonymi w poszczególnych 24 okręgach. Nie można nie zgodzić się z tezą, że po 1989 r., po reaktywowaniu samorządu lekarskiego „biuletyny stały się ważnym in-

³ Dobry przykład procedowania stanowi dokumentacja Okręgowej Rady Lekarskiej Beskidzkiej Izby Lekarskiej w sprawie wydawania czasopisma „Medyk Beskidzki. Biuletyn Beskidzkiej Izby Lekarskiej”, opublikowana na łamach tegoż pisma (2015, nr 29).

strumentem powstawania okręgowych izb lekarskich” (Krysiak, 2015), tym bardziej że redagowane były przez samych lekarzy nieodpłatnie. Z biegiem czasu czasopisma zaczęły ewoluować i zmieniać charakter z amatorskiego na coraz bardziej profesjonalny. Efektem była potrzeba nawiązania współpracy z zawodowymi dziennikarzami. Równocześnie poszerzeniu uległa tematyka poruszana na łamach pism – obok *sensu stricto* zawodowej (informacyjnej, edukacyjnej, socjalnej, prawnej) zaczęto publikować artykuły dotyczące kultury, sportu, rozrywki. W ten sposób dominująca dotąd forma biuletynu OIL, urzędowego komunikatu czy też informatora o działalności samorządów lekarskich, w większości przypadków stopniowo zaczęła przeradzać się w ilustrowane magazyny publicystyczne. Konieczność permanentnego rozwoju działalności komunikacyjnej, a zwłaszcza rozwój technologiczny (m.in. potrzeba współpracy z informatykami), spowodowały, że poszczególne samorządy, powołując podstawowe komisje problemowe (np. Komisję ds. Rejestrów Lekarzy, Komisję ds. Etyki Lekarskiej, Komisję Legislacyjną, Komisję Socjalno-Bytową, Komisję ds. Kultury czy Komisję ds. Sportu i Rekreacji), wyodrębniają komisje informacyjne⁴. Do ich zadań należą: rozpowszechnianie informacji o działaniu organów i komisji Okręgowej Rady Lekarskiej wśród członków samorządu lekarskiego; rozpowszechnianie informacji o działalności samorządu lekarskiego poza środowiskiem lekarskim (instytucje państwowe centralne i lokalne, samorząd lokalny, społeczeństwo, media itp.); współpraca z redakcją biuletynu OIL; inicjowanie, a także prowadzenie działalności wydawniczej OIL. Oprócz przedstawicieli środowiska lekarskiego i dziennikarskiego zatrudniani są przedstawiciele innych zawodów, przede wszystkim informatycy w celu informatyzacji (indywidualny adres IP, Nielimitowany transfer danych w przestrzeni dyskowej, wysyłanie newslettera). Podniesienie atrakcyjności edytorskiej ma z kolei na celu zwiększenie zainteresowania grona interesariuszy (ogłoszeniodawców i reklamodawców).

---

⁴ I tak np. w Okręgowej Izbie Lekarskiej w Łodzi funkcjonuje Komisja Informacyjno-Wydawnicza, której przewodniczy Grzegorz Krzyżanowski, wiceprezes Okręgowej Rady Lekarskiej w Łodzi, specjalista z zakresu urologii i chirurgii, ordynator oddziału urologicznego w Pabianickim Centrum Medycznym. W skład komisji wchodzi także: wiceprzewodniczący ds. pisma „Panaceum” – dr n. med. Paweł Czekalski, wiceprzewodniczący ds. mediów elektronicznych – lek. Przemysław Karpiński i wiceprzewodnicząca ds. Sekcji Historyczno-Medycznej – dr n. med. Bogumiła Kempnińska-Mirosławska (*Komisja*).

Śląskie „Pro Medico” czyli profesjonalizacja periodyku branżowego

„Pro Medico” jest organem prasowym Śląskiej Izby Lekarskiej (dalej: ŚIL). Miesięcznik ten, ukazujący się regularnie od 1994 r. (Dasiak, Galwas-Prasałek, Korniak, Wiśniowska, Zadora-Świderek, 2015, s. 109), bez wątpienia stanowi reprezentatywny przykład profesjonalizacji prasy samorządu lekarskiego, jej dynamicznego rozwoju oraz zacieśniania współpracy między personelem medycznym i środowiskiem dziennikarskim. Periodyk wyrósł na gruncie biuletynu informacyjnego „Medicus”, redagowanego w latach 1989–1993. Był wtedy tworzony przez lekarzy: dr. Andrzeja Szulca, ówczesnego redaktora naczelnego i przewodniczącego Komisji ds. Informacyjnych ORL, dr Marię Klimowicz i dr Danutę Korniak, które pełniły w samorządzie lekarskim także funkcje wiceprezesa, członka ORL, przewodniczącego Komisji ds. Finansowych. Przewodniczący ówczesnej Komisji Informacyjnej u progu działalności periodyku podkreślał: „Chcielibyśmy, by, oprócz pełnienia roli informacyjnej o pracy statutowych organów Izby Lekarskiej, był on miejscem wymiany myśli i poglądów oraz opisem działalności Delegatur w terenie” (Dasiak i in., 2015, s. 100). W istocie periodyk „Medicus” systematycznie i dynamicznie ewoluował w wyznaczonym kierunku. Początkowo na jego łamach publikowano głównie materiały informacyjne (stanowiska, uchwały) dotyczące prac ORL, jednak z czasem stał się też pismem publicystycznym, w którym ukazywały się wywiady, reportaże, felietony, komentarze, refleksje, pisane głównie przez lekarzy ŚIL (*Pro*).

Zmiany następowały szybko. Już w 1994 r. rozpisano konkurs na nowe brzmienie tytułu, a następnie wybrano nazwę „Pro Medico”. Zmiana ta odbiła się echem w środowisku samorządowym, budząc poważne zastrzeżenie OIL w Lublinie, wydającej pismo pod takim samym tytułem od 1990 r. (dziś miesięcznik „Medicus”): „Dopóki Wasz »Medicus« ukazywał się nieregularnie i w bardzo skromnej objętości, nie przywiązywaliśmy do tej »konkurencji« wagi. Obecnie, gdy Wasze pismo zaczyna ukazywać się regularnie i na wysokim poziomie edycyjnym, sytuacja uległa zmianie” (Dasiak i in., 2015, s. 109). Zarzut ten dowodzi, że śląski biuletyn postrzegano jako swego rodzaju rosnącą konkurencję na rynku medialnym. W 1994 r. pismo zarejestrowano w międzynarodowym systemie informacji wydawnictw ciągłych, przyznając mu numer ISSN 1232-8693 (Dasiak i in., 2015, s. 110), a tym samym wprowadzono do światowego systemu informacji. W październiku 2003 r. ukazał się pierwszy kolorowy numer „Pro Medico” (Da-

siak i in., 2015, s. 135), trzy lata później pismo opublikowano w wersji powiększonej do 32 stron. W 2010 i 2012 r. zmieniano szatę graficzną (okładka, winieta, układ druku). Od marca 2012 r. periodyk pojawia się w zupełnie nowym układzie graficznym, składany poza siedzibą Izby.

Z myślą o młodych lekarzach w 2010 r. założono konto na portalu społecznościowym Facebook. *Śląska Izba Lekarska – młodzi lekarze* to strona, na której publikowane są najnowsze informacje i wydarzenia ŚIL. W krótkim czasie zyskała dużą popularność dzięki pragmatycznemu wymiarowi (szybkość przekazu informacji, aktualność, możliwości interakcyjne)⁵. Postęp technologiczny w obrębie nowych mediów i profesjonalizacja periodyku miały wpływ na opublikowanie w 2014 r. na stronie ŚIL wersji elektronicznej „Pro Medico” pod nazwą „Pro Medico Postscriptum”, będącej dopełnieniem wersji tradycyjnej. Zatem mamy do czynienia z konsekwentnie i skutecznie postępującym procesem profesjonalizacji pisma, a co za tym idzie – także pracy samej redakcji. Informatyzacja, zmiany edytorskie, w tym dotyczące szaty graficznej, wysoka jakość fotografii oraz poszerzanie tematyki o teksty publicystyczne, historyczne a nawet literackie⁶, wymagały podjęcia konkretnych działań organizacyjnych w obrębie sposobu funkcjonowania redakcji i jej struktury. Pozamaterialny system motywowania autorów (redaktorów) pisma oparto na rozpisywaniu konkursów literackich (np. *Lekarz jako pacjent czy Zapiski Lekarza*), przyznawaniu nagród specjalnych i medali. Taką funkcję pełniła nagroda „Złote Pióro” dla najlepszych publicystów, felietonistów, autorów relacji, polemik czy listów. Wyróżnienia zostały wręczone podczas uroczystej gali w 2013 r. z okazji wydania 200. numeru „Pro Medico”.

Okręgowa Rada Lekarska w Katowicach powołuje i określa zadania redaktora naczelnego biuletynu „Pro Medico”, kolegium redakcyjnego oraz redaktora strony internetowej. Przyjrzyjmy się temu nieco bliżej. Od 1993 r. funkcję redaktora naczelnego pełni dr n. med. Żywiśław Mendel, zaś od 2009 r. zastępcą redaktora naczelnego, a jednocześnie redaktorem prowadzącym jest znana katowicka dziennikarka prasowa i telewizyjna Grażyna Ogródowska, która kieruje również Działem Informacyjno-Prasowym ŚIL. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że, podobnie jak w innych tego typu redakcjach, w Okręgowej Izbie Lekarskiej w Katowicach powołano Komisję Informacyjną. Powierzono jej zadania związane z działalnością wydawniczą: opracowywanie

⁵ Por. „Pro Medico” 2013, nr 202, s. 3.

⁶ W „Pro Medico” publikuje się reportaże, opowiadania, eseje, a nawet poezję, autorstwa śląskich lekarzy.

projektów wydawnictw ŚIL i Biuletynu „Pro Medico”, opiniowanie publikowanych treści oraz współdziałanie z redaktorem naczelnym „Pro Medico”. W 2014 r. w Biurze ŚIL utworzono specjalny Dział Informacyjno-Prasowy „dla pełniejszej realizacji starań ŚIL o wizerunek lekarzy i lekarzy dentyków w mediach i w zakresie komunikacji społecznej” (Ogrodowska, 2015a, s. 79). Zaczęto również prowadzić systematyczny monitoring mediów.

W składzie redakcji pisma znaleźli się redaktorzy i współpracownicy niebędący lekarzami i nieposiadający innego wykształcenia medycznego. Należy tu wymienić przede wszystkim Annę Zadorę-Świderek, Aleksandrę Wiśniowską, Mariolę Markłowską-Dzierżak, Katarzynę Strzałkowską a także Wacława Lubosza, dziennikarza, fotoreportera (kat. I as. operatora obrazu). Analiza CV (autoprezentacji) wymienionych osób wskazuje wyraźnie, że posiadają one duże doświadczenie zawodowe związane z działalnością dziennikarską i funkcjonowaniem środków masowego przekazu (funkcja redaktora pisma oraz praca w mediach branżowych, np. „Służba Zdrowia”, „Medical Tribune”, „Puls Medycyny”, „Gazeta Lekarska”; w periodykach pozamedycznych, takich jak: „Dziennik Zachodni”, „Gazeta Wyborcza”, „Newsweek”, „Twój Styl”, „Dziennik Gazeta Prawna”; w mediach publicznych: Telewizja Polska SA) oraz z branżą public relations. Są to absolwenci kierunków studiów humanistycznych i społecznych (kulturoznawstwo, dziennikarstwo) a także studiów podyplomowych i szkoleń z zakresu PR, kursów kancelaryjno-archiwalnych I i II stopnia, profesjonalnej fotografii, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów medycznych. Oprócz prowadzenia i redagowania pisma zajmują się komunikacją zewnętrzną i wewnętrzną organizacji (rzecznictwo prasowe, czyli odpowiedzialność za kontakty z mediami, kształtowanie wizerunku instytucji; koordynowanie projektów z zakresu public relations i organizacja imprez integracyjnych, kulturalnych, tematycznych).

Do innych ważnych zadań należy upowszechnianie wiedzy o mediach i komunikacji medialnej, organizowanie szkoleń i konferencji. Znakomity przykład stanowi symposium na temat nadużyć dziennikarskich „Lekarze a media”, połączone ze szkoleniem (2004). Na łamach „Pro Medico” znajdziemy wiele przykładów upowszechniania wiedzy z zakresu komunikowania medialnego i swoistości funkcjonowania mediów oraz zasad kształtowania wizerunku osób i firm. Działania te dostosowane są do potrzeb środowisk medycznych. Do najciekawszych publikacji z tego zakresu należy wypowiedzi dziennikarzy praktyków i specjalistów PR: Anny Ginał *Public relations w ochronie zdrowia, czyli zdrowe relacje z mediami* („Pro Medico” 2014, nr 216,

s. 18); G. Ogrodowskiej *Gdy będziemy zabierać głos wspólnie, będziemy lepiej słyszalni* („Pro Medico” 2014, nr 216, s. 19) oraz serię przybliżającą terminologię dziennikarską *Praktyczny słownik pojęć telewizyjnych* G. Ogrodowskiej („Pro Medico” 2014, nr 215, s. 10) i *Praktyczny słownik pojęć prasowych* w opracowaniu A. Wiśniowskiej i G. Ogrodowskiej („Pro Medico” 2014, nr 216, s. 21). Ponadto publikowane są wywiady z lekarzami, którzy stanęli w obliczu wizerunkowych sytuacji kryzysowych (np. *Media wydały na nas wyrok. Rozmowa z dr n. med. Marią Janusz ze szpitala im. Bonifratrów* G. Ogrodowskiej, „Pro Medico” 2014, nr 215, s. 11–12). Troska o podwyższanie świadomości medialnej i komunikacyjnej śląskiego środowiska lekarskiego nasila się szczególnie w obliczu niekorzystnych zjawisk wizerunkowych, gdy świat mediów pokazuje szczególną nierzetelność i niekompetencję. Pod lupę wzięto również przekaz zawarty w serialach medycznych, niezgodne z prawem wykorzystywanie sylwetki lekarza w reklamie, granice wykorzystywania wizerunku w fotografii oraz treści zamieszczane na blogach.

Reasumując, można potwierdzić przekonanie prof. Eugeniusza Kucharza (reumatologa z Górnośląskiego Centrum Medycznego w Katowicach) o dwóch funkcjach „Pro Medico”: „Stanowi ono o wiele więcej niż biuletyn informacyjny. To forum pokazujące, że lekarze naszego regionu biorą udział w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym i wszystkim tym, co tworzy rozwój cywilizacyjny” (Ogrodowska, 2015b, s. 303). Drugą funkcją – według E. Kucharza – „jest dokumentowanie i archiwizowanie tych działań” (Ogrodowska, 2015b, s. 303), czyli funkcja historyczna.

Wnioski

W przeważającej liczbie przypadków stanowisko redaktora naczelnego powierza się lekarzowi, zastępcami redaktora naczelnego i redaktorami prowadzącymi zwykle są profesjonalni dziennikarze (np. w „Pro Medico”). Analiza składu redakcji i rad programowych wskazuje wyraźnie, że personel zatrudniany w mediach samorządowych OIL w większości stanowili i stanowią lekarze, jednakże postępująca profesjonalizacja w sektorze wszystkich pism branżowych sprawia, iż koniecznością staje się ścisła współpraca ze środowiskiem dziennikarskim, co ma miejsce w przypadku pisma branżowego ŚIL.

Profesjonalizacja wpływa również na sposoby rekrutacji personelu. Działalność wielkich przedsiębiorstw, medycznych koncernów wydawniczych zmusza do poszukiwania kompetentnej kadry pracowniczej.

W związku z tym wyodrębniono kategorię zawodową dziennikarza medycznego, określono jego zadania i stawiane wymogi⁷.

Wydawcy biuletynów Okręgowych Izb Lekarskich coraz częściej zapraszają do współpracy dziennikarzy medycznych⁸, co wynika z konieczności użytkowania wyspecjalizowanych technologii, wzrasta zatem rola kompetencji (wiedzy, umiejętności i odpowiedzialności). Personel redakcji periodyków medycznych stanowią dziś nie tylko lekarze (ta grupa sprawuje, rzecz jasna, nadzór merytoryczny nad informowaniem i integrowaniem środowiska lekarskiego), ale także specjaliści z innych grup zawodowych, przede wszystkim dziennikarze i przedstawiciele branży PR, a także informatycy, graficy, fotograficy. Podobnie jak inne organizacje, tak i redakcje periodyków OIL funkcjonują w permanentnie zmieniającym się otoczeniu, dlatego muszą skutecznie, efektywnie i innowacyjnie reagować na zachodzące współcześnie zmiany, aby osiągać zamierzone cele i wypełniać zadania statutowe.

Literatura

- Adamic, M., Kożusznik, B. (2000). *Zarządzanie zasobami ludzkimi*. Kraków: Akade.
- Dasiak, J., Galwas-Prasałek, W., Korniak, D., Wiśniowska, A., Zadora-Świderek, A. (2015). Śląska Izba Lekarska w faktografii. W: Ż. Mendel (red.), *Szkice do portretu Śląskiej Izby Lekarskiej 1989–2014* (s. 97–199). Katowice: Śląska Izba Lekarska.
- Griffin, R.W. (2005). *Podstawy zarządzania organizacjami*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

---

⁷ Na przykład oferta pracy etatowej firmy Connectmedica (*Redaktor*), specjalizującej się w zintegrowanej komunikacji dla branży medycznej, farmaceutycznej i innych branż związanych ze zdrowiem, oraz oferta zamieszczona przez Wydawnictwo Medyczne TERMEDIA z Poznania (*Oferta*). Ramy pragmatycznego rozumienia dziennikarstwa medycznego obejmują m.in. wybór tematów i zagadnień do publikacji, takich jak: *research* pod kątem bieżącej tematyki interesującej farmaceutów, nowości na rynku i najnowszych badań; wyszukiwanie interesujących informacji z medycznych baz danych i pozyskiwanie praw do przedruku; pisanie artykułów i opracowywanie doniesień medycznych; przygotowywanie relacji z konferencji; przeprowadzanie wywiadów z ekspertami; nadzór nad treściami przygotowywanymi przez innych redaktorów i ekspertów; redakcja tekstów naukowych; współpraca z zespołem redakcyjnym.

⁸ Przykład stanowi redakcja biuletynu Dolnośląskiej Izby Lekarskiej (*Poszukiwani*), która w swojej ofercie stawia wymóg minimum rocznego doświadczenia w pisaniu i redagowaniu tekstów o tematyce medycznej lub związanej ze środowiskiem lekarskim.

- Harasim, W. Zarządzanie zasobami ludzkimi i kapitałem ludzkim. Pobrane z: http://www.wsp.pl/file/1191_452254609.pdf (10.06.2016).
- Kaczmarczyk, M., Szastak-Zięba, D. (2009). *Zarządzanie redakcją prasową*. Sosnowiec: Wiadomości Zagłębia.
- Komisja Informacyjno-Wydawnicza. W: *Okręgowa Izba Lekarska w Łodzi*. Pobrane z: <http://www.oil.lodz.pl/komisja-informacyjno-wydawnicza><http://www.oil.lodz.pl/komisja-informacyjno-wydawnicza> (22.05.2017).
- Kordel, P. (2012). *Geneza, struktura i funkcjonowanie samorządu lekarskiego w Polsce w latach 1989–2009*. Rozprawa doktorska. Pobrane z: <http://www.wbc.poznan.pl/Content/249327/index.pdf> (06.06.2016).
- Korkosz, T. (2009). Komunikowanie się na przykładzie Naczelnej Izby Lekarskiej. W: *epr.pl. PR bez słodzenia*. Pobrane z: <http://www.epr.pl/komunikowanie-sie-na-przykladzie-naczelnaj-izby-lekarskiej,pr-w-firmie,13653,1.html> (10.06.2016).
- Krysiak, L. (2015). Jak doktor z doktorem, czyli media lekarzy. *Gazeta Lekarska*, (8–9). Pobrane z: <http://gazetalekarska.pl/?p=18505> (23.05.2017).
- Listwan, T., Sułkowski, Ł. (red). (2016). *Metody i techniki zarządzania zasobami ludzkimi*. Warszawa: Difin.
- Oferta pracy / Redaktor medyczny. W: *WP Money*. Pobrane z: <http://praca.money.pl/redaktor-medyczny-poznan-oferta-15324592.html><http://praca.money.pl/redaktor-medyczny-poznan-oferta-15324592.html> (22.05.2017).
- Ogrodowska, G. (2015a). Śląska Izba Lekarska alfabetycznie. W: Ż. Mendel (red.), *Szkice do portretu Śląskiej Izby Lekarskiej 1989–2014* (s. 75–95). Katowice: Śląska Izba Lekarska.
- Ogrodowska, G. (2015b). Śląska Izba Lekarska w ujęciu literackim – antologia. W: Ż. Mendel (red.), *Szkice do portretu Śląskiej Izby Lekarskiej 1989–2014* (s. 303–473). Katowice: Śląska Izba Lekarska.
- Poszukiwani dziennikarze i lekarze. W: *Medium: Gazeta Dolnośląskiej Izby Lekarskiej*. Pobrane z: <http://medium.dilnet.wroc.pl/index.php/component/content/article/736-poszukiwani-dziennikarze-i-lekarze><http://medium.dilnet.wroc.pl/index.php/component/content/article/736-poszukiwani-dziennikarze-i-lekarze> (22.05.2017).
- Pro Medico – Pismo Śląskiej Izby Lekarskiej. W: *Śląska Izba Lekarska*. Pobrane z: <http://www.izba-lekarska.org.pl/pro-medico> (7.06.2016).
- Redaktor Medyczny. W: *Reporterzy.info media i dziennikarstwo*. Pobrane z: <http://www.reporterzy.info/2843,redaktor-medyczny.html><http://www.reporterzy.info/2843,redaktor-medyczny.html> (22.05.2017).
- Zajęc, C. (2007). *Zarządzanie zasobami ludzkimi*. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej.

Król, H., Ludwiczynski, A. (red.). (2006). *Zarządzanie zasobami ludzkimi; tworzenie kapitału ludzkiego organizacji*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Tekst w wersji poprawionej wpłynął do redakcji 21 października 2017 r.

Aleksandra Pethe

Department of Economic Journalism and New Media

University of Economics in Katowice

e-mail: aleksandra.pethe@ue.katowice.pl

**The peculiar nature of the functioning and the evolution
of the bulletins of the Regional Medical Councils in Poland
The “Pro Medico” of the Silesian Medical Council as an example
of the professionalisation of a specialised periodical**

Abstract: The article discusses the problems associated with the role and the peculiar nature of specialised periodicals devoted to the medical community. The periodicals in question constitute a press organ of the medical self-government which was reinstated after 1989, therefore they also belong to the area of the so-called local and regional area. A particularly in-depth analysis was conducted upon the history, the structure, the mission and the development of the periodical known as “Pro Medico”, published by the Silesian Medical Council in Katowice, whose evolution (since 1989) aptly exemplifies the professionalisation of the regional specialised press, as well as the efficient collaboration with the media community.

Keywords: Communication of health-related matters. Medical media. Regional media. Specialised periodicals